

สนธิ

สนธิ คือ วิธีต่อศัพท์และอักษรให้เนื่องกันด้วยอักษร^๑ เพื่อ

- ๑) ย่ออักษรให้น้อยลง ๒) เป็นอุปการะในการแต่งฉันท และ ๓) ทำคำพูดให้สละสลวย

การต่อ มี ๒ อย่าง คือ

- ต่อศัพท์ที่มีวิภัติให้เนื่องด้วยศัพท์ที่มีวิภัติ เช่น
จตุตถาโร-อิม ต่อเป็น จตุตถาโรเม
อิธ-ปโมทติ ต่อเป็น อิธปโมทติ (ต่อศัพท์ที่ไม่มีวิภัติก็ได้)
- ต่อบทสมาส ย่ออักษรให้น้อยลง (อีก) เช่น
กตอุปกาโร ต่อเป็น กโตปกาโร (ลบวิภัติ)
พุกุธานสาสนํ ต่อเป็น พุกุธานสาสนํ (ไม่ลบวิภัติ)

| ลักษณะของศัพท์ที่นำมาสนธิ/ต่อ

- ศัพท์ใดๆ ก็ได้ ที่มีได้เข้าสมาส
- ศัพท์ที่เข้าสมาสแล้ว

การต่ออักษรด้วยอักษร จัดเป็น ๓ คือ

| สนธิ (การต่อ) จัดเป็น ๓ ประเภท คือ

- ๑) สรสนธิ ต่อสระ ๒) พยัญชนสนธิ ต่อพยัญชนะ ๓) นิคคหิตสนธิ ต่อนิคคหิต

สนธิกริโยปกรณ์ คือ วิธีเป็นอุปการะแก่การทำสนธิ มี ๘ อย่าง ได้แก่

| วิธีทำสนธิ (สนธิกริโยปกรณ์) มี ๘ ได้แก่

		อักษร	(การเปลี่ยนแปลงเห็นได้ชัดขึ้น เมื่อเป็นบาลีอักษรโรมัน)		
๑. โลป/ลบ	ลบ	-	ลด	nohi-etam	> nohetam
๒. อาเทส ^๒	แปลง	~	เปลี่ยนรูป	te-assa	> tyassa
๓. อาคม	ลงตัวอักษรใหม่	+	เพิ่ม	yathā-idam	> yathayidam
๔. ปกติ	ปกติ	=	เท่าเดิม	na-upeti	> na upeti
๕. วิการ	ทำให้ผิดจากของเดิม	~	เปลี่ยนรูป	na-upeti	> nopeti
๖. ทีฆะ	ทำให้ยาว	~	เปลี่ยนรูป	sadhu-iti	> sadhūti
๗. รัสสะ	ทำให้สั้น	~	เปลี่ยนรูป	sethī-putto	> sethi-putto
๘. สัญญูค	ซ้อนตัว	+	เพิ่ม	tissa-thero	> tissatthero

สนธิกริโยปกรณ์ที่ใช้ในสนธิทั้ง ๓

๑. สรสนธิ	ใช้สนธิกริโยปกรณ์ ๗ คือ เว้นสัญญูค ^๓	ลบ อาเทส อาคม ปกติ ใช้ได้ทุกสนธิ
๒. พยัญชนสนธิ	ใช้สนธิกริโยปกรณ์ ๕ คือ ลบ อาเทส อาคม ปกติ สัญญูค	วิการ ทีฆะ รัสสะ ใช้เฉพาะสรสนธิ
๓. นิคคหิตสนธิ	ใช้สนธิกริโยปกรณ์ ๔ คือ ลบ อาเทส อาคม ปกติ	สัญญูค ใช้เฉพาะพยัญชนสนธิ

สรสนธิ	ใช้สนธิกริโยปกรณ์ ๗ คือ	ลบ อาเทส อาคม ปกติ วิการ ทีฆะ รัสสะ	-
พยัญชนสนธิ	ใช้สนธิกริโยปกรณ์ ๕ คือ	ลบ อาเทส อาคม ปกติ	- - - สัญญูค
นิคคหิตสนธิ	ใช้สนธิกริโยปกรณ์ ๔ คือ	ลบ อาเทส อาคม ปกติ	- - - -

๑ สนธิ ต่ออักษร **สมาส** ต่อคำ (เกิดเป็นคำใหม่)

๒ **อาเทส** แปลงให้เป็นพยัญชนะ **วิการ** แปลงสระเป็นสระ

๓ [แบบ] ในสรสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณ์เบื้องต้นครบทั้ง ๘ ขาดแต่สัญญูคอย่างเดียว